

TIKKO

29. 3. 1968

SANOMAT

Kersantti Aaro
ennätyshyppy Utis
yhdeksän kilomet
viidessä minuutis

50 • SVERIGE Skr. 2,75 inkl. oms.

VIIKKO
SANOJAT

Kersantti A. Heikkinen
ennätyshyppy Ulussa
viidesä minuutissa

VIKKOSANOMAT

N:o 13 29. 3. 1968

47. vuosikerta

2...1 **NYT!**

Miltä tuntuu kiittää ilman halki yli 400 kilometriä tunnissa

Sen tietää kersantti Aaltonen Utista. Kun mies hyppää Lentokoneesta lähes yhdeksän kilometrin korkeudesta, hän näyttää hyvin pieneltä, mutta suurenee nopeasti.

Sillä alastuloon menee aikaa vain viitisen minuuttia!

— Ei silti, kyllä Utin kenttäkin näytti mitättömältä sieltä ylhäältä, oli hyppääjän, kersantti Tuomo Aaltonen ensimmäinen toteamus hypyn jälkeen.

Kersantti Aaltonen teki uuden pohjoismaisen korkeusennätyksen laskuvarjohypyssä, hän pudottautui 9 190 m korkeudesta vapaasti aina 600 metriin, jossa vasta avasi varjonsa. Entinen ennätys oli 7 910 metriä.

Tuohon noin 8 200 metrin vapaaseen putoamiseen meni aikaa vain 2 minuuttia 8,5 sekuntia, mutta liitovauhti olikin välillä yli 400 kilometriä tunnissa.

Utin laskuvarjokerhon, Laskuvarjojääkärikoulun ja Viikkosanomien yhdessä järjestämä ennätyshyppy tapahtui kirkkaana pakkaspäivänä 19. 3. Mutta sitä ennen oli odotettu pitkään.

Ensin todettiin hyppääjän laitteis-

sa vikaa, ne oli tarkistettava ja tehtävä koehyppy. Kun se oli tehty, jäätettiin odottamaan sopivaa hyppysäätä. Ja odotettiin turhaan. Kahdesti olivat lentäjä, toimittaja ja kuvaaja jo lähdössä Uttiin, kun sään haltijat pettivät. Sitten meni viikko Laskuvarjojääkärikoulun sotaharjoituksissa, sovittiin että ensi tiistaina hypätään, jos sää sallii.

Ja se sallii! Vihdoinkin. Aivan kuin palkinnoksi pitkästä odotuksesta päivä oli niin kirkas ja taivas niin pilvetön, ettei parempaa olisi voinut enää vaatia.

Jos aluksi olikin mutkia matkassa, niin itse hyppy meni lähes täsmälleen suunnitelmien mukaan. Kalevi Nordmanin ohjaama 'Pilatus Porter', jota kutsutaan ilmailun Rolls Royceksi, kiipesi yhdeksän kilometrin korkeuteen tunnin ja 40 minuuttia. Ainoa mutka matkassa oli, että hyppääjän korkeusmittari, jonka mukaan hän avaa varjonsa, juuttui kiinni jo 5 000 metrissä. Niinpä kersantti Aaltonen olikin pakko pitää varamittaria kourassaan koko alastulon ajan.

Maassa seurattiin koneen kiipeämistä ylöspäin jännityksellä, mutta

Utin ennätyshypyn valmisteluihin osallistuivat toimittaja Veikko Järnefelt ja valokuvaaja Matti Saves.

U...

välillä piti tietysti poiketa kahville. Asiantuntijat arvioivat väärin hyppäajan, ja osa katselijoista oli vasta matkalla alastulopaikalle kun kuului hätäännytyn huudahdus: Nyt se tulee!

Tosiaan: koneen alla näkyi Aaltosen kenkään kiinnitetyn savupanoksen juova! Ja pian toinen. Siellä tulee mies täyttä vauhtia alaspäin, näkyy olevan tolkussa kun savupanokset syttyvät juuri oikeisiin aikoihin!

Armeijan 'Kosyрева'-maastoautolla ajettiin kilpaa putoavan miehen kanssa kohti sovittua alastulopaikkaa! Ja ehdittiin hyvin. Eikä hyppääjä pettänyt odottajiaan. Hän oli luvannut tulla alas juuri sen suurimman lumikasan huipulle, ja erehtyi vain puoli metriä!

Se oli tarkkaa työtä, yhdeksän kilometriä pystysuuntaan ja vaakasuoraan mitattuna vajaan kolme kilometriä liideltään mies tulee puolen metrin tarkkuudella sovittuun kohtaan. Näki, että hyppääjällä oli kuuden vuoden kokemus takanaan vaikkei ikää ole kuin 24 vuotta.

Tietysti ennen hyppyä oli heitetty huulta, mutta ennen kaikkea oli huolellisesti tarkastettu kaikki laitteet. Mutta kun kaikki oli ohi, ei huulenheimolla ollut määrää. Kaikki iloitsivat uudesta ennätyksestä, hyppääjä itse niin paljon, ettei huomannut nassakaan olevia paleltumia, ennen kuin joku niistä huomautti. Kypärän ja puseron kauluksen välistä oli pakkakanen päässyt puremaan, hypyn alkuvaiheessa pakkasta näet oli 56 astetta.

Aikaa on kulunut 40 vuotta siitä kun luutnantti Martikainen hyppäsi Santahaminassa 400 metrin korkeudesta. Silloin hypystä kerrottiin lehdistössä näin:

Onnistunut laskuvarjostinkokeilu ei Santahaminassa

"Eilen kello 4 ajoissa jp. suotiin täällä sitten kokeiluhyppy koneesta näiden laskuvarjostin avulla. Ilmaan nousi Santahamin lentoasemalta ilmailuvoimien I.V. mallinen lentokone, ohjaajana luutnantti Hämäläinen ja tähyistäjänä luutnantti Martikainen, joka on varustettu amerikkalaisen keksijän insinööri Irvinin laskuvarjostimella. Lentokoneen ollessa 400 metrin korkeudessa Santahaminan lentoaseman kohdalla, hyppäsi luutnantti Martikainen koneesta. Hetken kuluttua avautui laskuvarjostin ja hyppääjä laskeutui tasaisesti jälle jonkun matkaa lentoasemasta. Hyppy onnistui kaikin puolin, ja vaikka jää olikin rosainen tapahtui maahanlasku onnellisesti eikä hyppääjä vähäkään loukkaantunut."

Niin siis ennen, Martikaisen hyppy oli varmasti yhtä suuri uutinen kuin kersantti Aaltosen PM-hyppy nyt. Aaltosen hyppy alkaa jo olla lähellä tavallisesti pukeutuneen ja vain happilaitteilla varustetun hyppääjän ylärajaa, yli 10 kilometrin korkeuksissa tarvitsee hyppääjä jo avaruuspuvun.

Mutta Aaltosen usko parantavansa ennätystään vielä tästäkin: "Kunhan saamme kevennettyä lentokoneita vielä hieman lisää, niin ennätys paranee kilometrillä!" Samaa uskoa pilotti Kalevi Nordman. Mutta sen ennätyksen jälkeen tarvitaankin sitten uusi kone kiipeämään riittävän ylös.

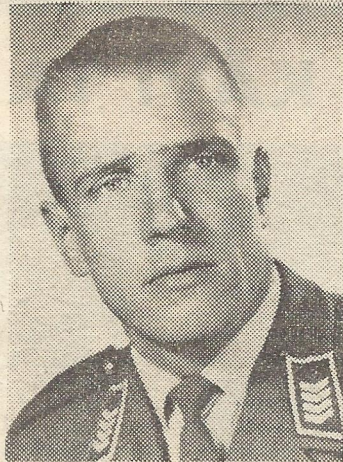
Tällä hetkellä siis tulee Suomessa koneen suorituskyvyn raja vastaan ennen ihmisen suorituskyvyn rajaa!

MESTARIN HYPYT

★ PILATUS-SPORTER EI KUVAA EIKÄ KARTOITA TÄNÄ AAMUNA. SE KIPUAA SULAVASTI MAALISKUISTA AAMUA YHÄ KORKEAMALLE. MAANPINNALLA 4 ASTEEN PAKKANEN. AVARUUDEN TÄYTTÄÄ VALO. PIAN ON SAAVUTETTU SUURIN MAHDOLLINEN KORKEUS. ILMAPAINE LASKEE HETKI HETKELTÄ. 9190 METRIÄ EIKÄ SENTTIÄKÄÄN ENÄÄ. EI OLE MITÄÄN MIKÄ VÄLIAINEENA KANTAISI SPORTTERIN KORKEAMMALLE, MUTTA TÄMÄ RIITTÄÄ. PAKKASTA ON 56 ASTETTA.

Ylikersantti Tuomo Aaltonen, laskuvarjojääkäri ensimmäiseltä kurssilta v. 1962, josta lähtien toiminut kouluttajana Laskuvarjojääkärikouluissa Utissa, Pohjoismainen mestari sotilaskilpailuissa Utissa kesäkuussa -69, Euroopan mestari kansainvälisissä kilpai-

luissa Itä-Saksassa heinäkuussa -69, kouluttanut noin 500 laskuvarjohyppääjää.

Valmiina hyppäämään — hyppää. Sporter kaartaa loivaan liukuun. — Ilma on niin ohutta, ettei tunnu minkäänlaista vastusta. Putoamisnopeus kiihtyy hetki hetkeltä. Sen huippu on 425 km tunnissa. Voiko ihminen todella kestää sen. Voiko hän hallita liikkeitään ja keskittyä suorituksen kriisihetkeä varten — avaamaan varjonsa oikealla ja suunnitellulla korkeudella.

Niskaa palelee, jostain pääsee sittenkin ohut, jääkylmä ilma suoraan iholle. Tästä ei selviä paleltumatta. Korkeusmittari varavarjossa rinnalla osoittaa ensimmäistä rajaa — 6000 metriä, jossa olosuhteet alkavat muuttua. Ilman vastus kasvaa vähitellen, nopeus pienenee. Putoaminen on hallittavissa. Ilma on kuin vettä, siinä voi sukella, liukua ja pyöriä miten vain.

Nopeus on vähentynyt 180 —200 km tunnissa, siitä se ei enää muutu ennenkuin varjo on avattu. Maan valkoinen karttakuva muuttuu vähin erin mutta minkäänlainen korkeudenarviointi ratkaisua varten